

Universitätsbibliothek Paderborn

**Theses Theologicae In quibus exhibentur quaedam
Observationes circa aliquot ex LXV. Articulis A
Sanctissimo Domino Nostro Innocentio XI. Condemnatis**

Huygens, Gommarus

Lovanii, [1684?]

Conclusio Quarta. Multipliciter Ordinem amoris directè invertit hoc nimis generaliter acceptum principium: Dum causa habet duos effectus, unum bonum & alterum malum, licet eam ponere intendendo ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-40484

nus digni concurrit. Quod etiam hoc doceatur contrà tertiam illius regulæ partem, claram est ; quia privatum istud ex cuius affectu fit illa promotio , præfertur communi saluti populi. Facile est hinc colligere quomodo in omnes istius regulæ partes peccent ipsi minus digni , qui se commendando , &c. promovent ob respectum aliquem terrenum ad ejusmodi munia, cum exclusione digniorum. Secundò colligitur similiter peccare eos qui et si legiti me vocati , & tanquam magis digni in ista intraverint ; jam tamen factâ mutatione notabili , sive ex parte sua , sive ex parte aliorum , atque ita minus digni effecti , ob motivum aliquod temporale in munis istis manent cum exclusione aliorum quos norunt digniores , ac omnibus attenti honorem Dei ac salutem proximi per eos magis promotum iri.

C O N C L U S I O Q U A R T A.

*Multipliciter Ordinem amoris directè invertit hoc nimis generaliter acceptum principium :
Dum causa habet duos effectus , unum bonum & alterum malum , licet eam ponere intendendo effectum bonum , & permissivè se habendo ad malum : Indirectè cundem Ordinem invertit commune principium de usu Probabilium.*

Tertia Regula ex ordine amoris superiùs illata hæc est : Bona æterna præferenda sunt temporalibus, spiritualia corporalibus, & publica privatis. Omnibus ejus partibus adversatur hæc quorundam regula nimium generaliter accepta: *Dum causa habet duos effectus , unum bonum & alterum malum , licet eam ponere intendendo effectum bonum , & permissivè se habendo ad malum.* Etenim in istâ generalitate accepta 1. extendit se ad omnes casus , quibus causa ponitur ob effectum bonum temporalem, etiam qualemcumque, permissivè se habendo ad effectus malos, etiam quoscumque, oppositos bonis æternis: 2. ad casus quibus causa ponitur ob effectum aliquem bonum corporalem, permissivè se habendo ad effectum malum oppositum bonis spiritualibus : 3. ad casus quibus causa ponitur intendendo bonum privatum , & permissivè se habendo ad malum oppositum bono publico. Ex illâ generali Regulâ verosimiliter promanavit hæc propositio , quæ est 62. inter condemnatas : *Proxima occasio peccandi non est fugienda , quando causa aliqua utilis aut honesta non fugiendi occurrit.* Item 63. *Licitum est querere directè occasionem proximam peccandi pro bono spirituali nostro vel proximi.* Item (ut ad hominem, quemadmodum aiunt, loquamur) 30. 31. 32. & 33. permittentis homicidium propter res temporales ibi expressas: dicunt enim similiūm propositionum authores ac defensores occisorem in talibus non intendere mortem invisoris , sed solum permissivè se ad eam habere : quod si verū foret , etiam permissivè se solum haberet qui abortum procuraret ne puella deprehensa grāvida occidatur aut infametur ; atque ita quod execrabilē est, foret licitum. Vide 34. & 35. inter condemnatas. Quin imo eum in modum loquendo de permissione , vix unquam reperitur casus quo causa habens effectum , etiam pessimum , non poterit ponī licite ob aliquem effectum quem bonum vocant conjunctum , idque juxta regulam , quando causa habet duos effectus &c. in generalitate quam jam culpavimus acceptam. Multa ergo circè hanc regulam consideranda sunt : & primò quidem videndum an positio causæ non sit lege naturali aut positivâ huic personæ absolute prohibita. Si ita , non licet ponere causam ob effectum bonum ; ex.gr. non licet mentiri ob quemunque effectum bonum. Non licuit etiam Saüli non expectato, ut jussus erat, Samuēlis adventu offerre Sacrificium, et si in illa oblatione intenderit effectum valde bonum. Vide 1. Reg. cap. 13. Secundo considerandum quanta sit bonita in effectu qui intenditur , & malitia in altero qui permittitur : Ut non solum considerandum quid boni maliyè mox sequetur , sed quid etiam in longum tempus ; ex. gr. non solum

solum expendendum quantum boni hoc anno in his hominibus sequetur ex reformatione
quam quispiam vult introducere in aliquâ communitate, sed quantum etiam successu tem-
poris, item in aliis qui his morientibus succendent. Similiter expendendum non tantum quid
mali hoc tempore, aut in iis qui jam vivunt ex certâ dispensatione vel relaxatione seque-
tur, sed etiam quantum postea, item quantum in aliis, vel ab aliis, qui ejusmodi dispen-
sationem aut relaxationem, viri alicujus fortassis boni exemplo inductam, in diurnio-
rem ac majorem perniciem extendent. Insuper huc spectat observare quanta sit verisimi-
litudo quod effectus bonus obtinebitur, & quod malus sequetur. Tertiò expendendum
quâm malitiosè ac fœdè causa influat in effectum malum: magis siquidem effectus malus
cavendus in causa quæ magis malitiosè ac magis fœdè in ejusmodi effectum influit. Quartò
specialiter animadvertendum an huic homini non incumbat præ aliis specialis obligatio
procurandi ejusmodi effectum bonum, aut avertendi istum effectum malum. Item an offic-
ium generale non adferat obligationem majorem ad effectum bonum potius ponendum,
quam ad malum cavendum. Quod officium speciale attinet, heres ex. gr. infectura cer-
tum regnum magis est impedienda à Rege proprio, quâm ab alio: morum corruptio in
certâ Parochiâ magis est impedienda à proprio Parocho, quâm ab alieno: impudicitia
vel alii corrupti mores in hoc juvete vel puerâ magis impediri debent ab illorum parenti-
bus; ira quidem, ut hinc fieri posset ut Rex alienus, Parochus alias, &c. non habentes
istam specialem obligationem erga antedictos, possent licet regnum suum expurgare
ab haereticis, Parochiam à meretricibus, et si sequeretur indè dicta infectio prioris regni
vel Parochie, ad quam infectionem non posset proprius Rex aut Parochus ob bonum
posterioris regni vel Parochie se habere permissivè. Quod officium generale attinet,
generaliter habemus obligationem ut ceteris paribus, imò multum sàpè disparibus, po-
tius dicamus veritatem ædificaturam aliquos, quâm ut raccamus eam scandalizaturam
alios. *Alia est ratio verum tacendi*, inquit Aug. cap. 16. de bono perseverantiae, *alia verum*
dicendi necessitas. *Causas verum tacendi longum est omnes querere vel inferre*: quarum tamen est
& hoc una, ne pejores faciamus eos qui non intelligunt, dum volumus eos qui intelligunt facere
doctiores, qui nobis aliquid tale tacentibus doctiores quidem non sunt, sed nec pejores sunt. *Cum*
autem res vera ita se habet, ut fiat pejor nobis eam dicentibus ille qui capere non potest; nobis au-
tem tacentibus, ille qui potest: quid putamus est faciendum? *Nonne potius est dicendum verum*,
ut qui potest capere capiat, quâm tacendum, ut non solum id ambo non capiant, verum etiam qui
est intelligentior, ipse sit pejor? *Quis si audiret & caperet*, per illum etiam plures dicerent. *Quo*
enim est capacior ut discat, eo magis est idoneus ut alios doceat. In omnes dictæ regulæ tertie
partes, imo in omnes penè totius Theologæ regulas, saltem consecutivè impingit generale
principium, quo licitum censent quidquid veluti absolutè licitum, sive legi non contra-
rium defenditur ab uno alterovè illorum quos doctos vocant & probos; siquidem ex illo
principio infertur licet peractum esse quidquid juxta 65. propositiones ab Innocentio XI.
& 45. ab Alexandro VII. condemnatas veluti licitum ab ejusmodi Authoribus defenditur;
prout & alia quâm plurima, quibus teste Cardinale Bona, ut saepius dictum, mandata Dei
& Ecclesiæ tot limitationibus & perniciofis interpretationibus convellunt, ut vix detur
præcepto locus. Principium istud de usu probabilium cum suis Consectariis contrâ ordi-
nem amoris per legitimam consequentiam infertur, atque eo modo stabilitur ex iis quæ
in quibusdam Thesibus 12. Julii anni 1683. hic Lovani defensis Conc. 9. dicuntur his
verbis: *Certum tenes & incertum dimittis, ubi conscientiam tibi formas ex opinione certò & pra-
etice probabili, que nititur motivo secundum se quidem fallibili, sed gravi, ex quali vir prudens
& consideratus in rebus magni momenti concludere solet: & additur: si vis vocare hanc moraliter
certam, de nomine non litigabo; si vis probabiliter dicere non repugno, nam sua cuique opinio
est probabilior, aut verè probabilis non est.* Hinc namque conficitur quod sua cuique opinio
non

nōn solum probabilior, sed etiam moraliter certa erit, adeoque quod sua cūque opinio
juxta illius Thesis authorem erit certa ac secura morum regula. *Contra veram Germanamque & practicam probabilitatem nihil solidi ex Scripturis, nihil ex Decretis Alexandri VII. & Innocentii XI.* nihil ex P̄tibus aut antiquis Scholasticis assertur, inquit idem: ad quæ nos 7. Octobris superiori anno: "Assertionem hanc quoad singulas partes destruere conantur, ubi clariſ dixerit quid ad veram Germanamque & practicam probabilitatem requiri, & sufficere sentiat. Quibus nunc addimus, ubi istud dixerit (nam hactenū nihil respondit) nos ostensuros quod vera illa germanaque & practica sua probabilitas inferat principium antedictum de usu probabilium cum omnibus suis consecrariis; ac proinde cum inversione totius Ordinis amoris. Quæ hactenū occasione Propositionis 14. dicta sunt, dici etiam poterant occasione 15. quæ æquè ac 14. amoris ordinem invertit: sic enim habet: *Licitum est filio gaudere de parricidio parentis à se in ebrietate perpetrato, propter ingentes divitias inde ex hereditate consecutas.*

CONCLUSIO QUINTA.

Examinatur an & qualiter ordinem amoris invertat, qui medium nobilius ad finem ignobiliorē ordinat.

Dum hīc de ordine amoris agimus non abs re futurum credimus, si inquiramus an necessarium sit, ut rectum amoris ordinem invertatis, qui personam aut rem aliam digniorē veluti medium ordinat ad aliud quidpiam minus dignum tanquam finem. Pro quo notatu dignum, quod non raro eveniat ut amicum qui in magno apud nos est pretio, pro re quam longè minoris estimamus consequendā interponamus; quin Sanctos ipsos, immo etiam Augustissimum Altaris Sacrificium & invocationem SS. Trinitatis pro consequendis rebus temporalibus recte, ut habet Ecclesiæ praxis, impendimus. Sed hæc omnia non habent in nostro affectu nudè rationem mediæ, nam quod Christum Dominum attinet & SS. Trinitatem, quidquid illuc (si recte) ad honorem ipsius Christi & SS. Trinitatis expectamus, ut patet ex sententia Augustini de actibus referendis in Deum. Notandum præterea quod Deus finis ultimus cordis nostri sive agentis maneat, quamvis iusta moralē loquendi modum sive prius antē explicatum verum est, quod in nobis prædominetur amor Dei. Ex quibus consequitur quod amore Dei illum in modum in nobis prædominante, nunquam cum illo consistat ut Deus absolute ac in fundo cordis nostri, sive respectu ipsius agentis sit nudum medium, etiamsi forte esset tale in certa actionum serie. Ex his omnibus patet. 1. Non esse necessarium ut omnis finis in illâ actionum seriâ, in qua ipse est finis, sit in majori pretio quam medium: instantia enim sive exceptio est quando illud medium in eadem actionum serie est finis ulterior; prout sit quando per Sacrificium quo Christum offerimus, petimus gratias aut res temporales ex amore Christo tanquam ultimo fini per illas serviendi: quo casu non invertitur ordo amoris. 2. Patet quod medium dignius quam sit finis possit in fundo cordis, sive absolute respectu ipsius agentis esse in majori pretio quam finis, esto hic sit ultimus in istâ actionum serie; atque ita non debet ideo absolute ac respectu ipsius agentis tunc inverti amoris ordo: sed cum medium ut tale non ametur nisi propter finem, ut medicamentum merè propter sanitatem, adeoque sub illâ ratione minus quam finis; patet 3. quod in certa actionum serie invertatur ordo amoris, dum in illa quod dignius est ex. gr. Sacrificium incruentum, adhibetur merè ut medium ad aliquid minus dignum. Porro etsi hoc, sicut inordinatum, ita etiam malum ac peccatum sit, est tamen longè minus quam foret, si etiam respectu ipsius agentis, id est, ratione amoris cor ipsum possidentis Sacrificium incruentum foret nudum